

Vážené kolegyně,

dovoluji si zaslat posudek na práci mé studentky. S pozdravem B.

Soukupová

Posudek vedoucího práce na diplomovou (magisterskou) práci paní Bc. Magdaleny Myslivcové Česká společnost a mateřství. Mikrosonda do názorového světa postmoderních českých žen – na příkladu žen mateřského centra X v Písku. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Katedra Obecné antropologie, 2009, 76 s., 108 s. příloh.-

Diplomová práce paní Bc. Myslivcové se zabývá problémem, jemuž přímo nebo nepřímo klasik našeho oboru Robert F. Murphy ve své učebnici antropologie věnoval dvě kapitoly. Problém mateřství ve společnosti orientované na výkon a zároveň schopnost adaptability, společnost, v níž byla zpochybněna nebo přímo popřena generační zkušenost, ovšem přerostl rámec antropologie, sociologie apod. a stal se tématem diskutovaným ve veřejném i soukromém životě. Týká se skutečně každého z nás a jako takový byl rovněž vnímán autorčinými respondentkami; angažovanými matkami ze spíše tradičního regionu.

Spolu s bezspornou aktuálností práce je však třeba ocenit také 1. šíři jejího záběru (autorka totiž správně vidí kořeny vztahu k mateřství ve výchozí rodině respondentek /při jejich představení mohla být těsněji propojena sledovaná kritéria jejich charakteristiky/, v partnerském svazku, spjitost problému s osobností každé ženy, ale i s institucemi, které spoluvytvářejí společenské prostředí /stát, komunální instituce, neziskové organizace, zaměstnavatel/, a s veřejným míněním, zabývá se stále živým tématem potratů a nemanželských dětí, racionálním a iracionálním, emocionálním v mateřství), 2. logickou strukturu, 3. výběr a praktickou aplikaci metod (jakkoliv bych doporučila lépe objasnit použití metody komparace a typologické analýzy, právě tak jako zúčastněného pozorování), 4. kultivovaný jazyk a 5. uvážlivé závěry, které se snaží Bc. Myslivcová konfrontovat s výsledky sociologických šetření. Pozitivem je i právě úsilí o seznámení se alespoň s některými nedávnými českými sociologickými výzkumy rodiny a mateřství. Práce je zarámovaná slušným počtem českých i zahraničních titulů k problematice, kolegyně pracuje se současnou legislativou týkající se mateřství, využívá data soudobé statistiky. Posléze se pokouší o jejich konfrontaci se závěry vlastního výzkum a jen občas je to trochu nedotažené (např. v otázce mateřství a finanční odměna bych zvažila průměrný hrubý příjem žen z regionu, nikoliv z celé republiky, při hodnocení plození dětí pro stát bych byla opatrnější při vyjádření hypotézy, že se vytratil názor o službě státu skrze mateřství; není pouze jinak verbalizován?). Za velmi zajímavé pokládám rovněž názory respondentek na vnucovaný ideál ženy, genderovými výzkumy kritizovaný (do budoucna radím analýzu i těchto titulů, jakkoliv se s nimi autorka nemusí ztotožnit), a genderový ideál partnerství a rodiny, s nímž se naopak neztotožnily informátorky. Poměr k mateřství vnímá kolegyně správně jako proměnlivý v čase. Spolu se „sebechválou“ rodinné politiky vlády vládním orgánem mohly být představeny i jiné koncepty (např. stínového kabinetu). J. Pešková byla filozofka, nikoliv historička (s. 34), produkci historičky P. Horské doporučuji do úvah doplnit.

Zmíněné drobné výtky ovšem nemají zastírat tu skutečnost, že jde o práci **výbornou**. Pozorný čtenář se v ní dozví nejen o vztahu žen k mateřství, ale i o směřování celé české společnosti. Mateřství se jeví skutečně jako prvořadá hodnota, k níž je přistupováno velmi racionálně, i když nechybí ani malý prostor pro sny a jistou romantiku v partnerských svazcích. Až zarážející je deklarovaná tolerance ve výchově; zdá se však, že je v přímé souvislosti s individualizací dnešní české společnosti. Tolerance k potratům odpovídá ateizaci society, nepreference pohlaví charakterem současné práce, kdy není vyžadována fyzická síla.

V Praze 15. června 2009

doc. PhDr. Blanka Soukupová, CSc.